

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.770/2018/5/II.

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. számú Ügyvédi Iroda (fél címe 2, ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe) II. rendű és **II.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe) III. rendű felperesnek - a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (fél címe 4) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és a Dr. Csehák Izolda Ügyvédi Iroda (fél címe 1 ügyintéző: dr. Csehák Izolda ügyvéd) által képviselt **II.rendű alperes neve** (I.rendű felperes címe) II. rendű alperesek ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2018. május 10. napján meghozott 37.G.41.867/2017/20. számú ítélete ellen a felperesek 21. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen az I. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek módosított keresetükben kérték, hogy a felek között 2007. december 10. napján létrejött D-AK-20014736 számú érvénytelen kölcsönszerződést a bíróság nyilvánítsa érvényessé akként, hogy mellőzze a szerződés II.4. pontját, a IV.3. pontjának „az adós köteles viselni a törlesztő részletek megfizetéséhez szükséges deviza átváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot” fordulátát, IV.4. pontjának „terhelés napján érvényes... árfolyamán történik” fordulátát, IV.4. pontjának „ezzel összefüggésben esetlegesen felmerülő árfolyamkockázatot az adós köteles viselni” fordulátát, a XII.5. pontját azzal, hogy a felperesek és a II. rendű alperes mint egyetemleges kötelezettek I. rendű alperes felé fennálló tőketartozása pedig 2015. október 12-i fordulónappal 2.065.635 forint.

Előadták, hogy a szerződés ezen pontjai az árfolyamkockázat adósokra történő áthárítására vonatkozó rendelkezések, amelyek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. §-a és 209/A. §-a szerint tisztességtelenség miatt érvénytelenek.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította, kötelezte őket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek bruttó 150.000 forint ügyvédi munkadíjat, és megállapította, hogy a személyes költségmentesség folytán le nem rótt 600.000 forint kereseti

illetéket az állam viseli.

Megállapította, hogy a felek fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek, amelynek megkötése során a Ptk. 205. § (3) bekezdése szerint együttműködési és tájékoztatási kötelezettség terheli őket. Másrészt pedig a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdése alapján az I. rendű alperes köteles volt az árfolyamkockázat feltárására, valamint annak a törlesztő részletre kifejtett hatásának közlésére. Az I. rendű alperes ennek megfelelően a felperesek és a II. rendű alperes által aláírt nyilatkozat szerint tájékoztatta őket arról, hogy a tartozást devizában tartja nyilván, és az átváltásból eredő esetleges árfolyamkockázatot - ami a forintban vagy egyéb devizában számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt - teljes egészében a felperesek és a II. rendű alperes viselik. A felperesek a tájékoztatás nyelvtani értelemben vett érthetőségét és világosságát nem vitatták. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztónak a fenti tájékoztatásból meg kellett értenie, hogy az árfolyamkockázat azt jelenti, hogy ugyan a kölcsön összegét forintban veszi igénybe, de a törlesztés során annak devizában való nyilvántartása miatt már az aktuális árfolyamtól függ, hogy az állandó deviza összegben meghatározott részlet megfizetéséhez éppen mennyi forint szükséges. Azt is meg kellett érteniük, hogy az árfolyamváltozás a tartozást és a törlesztő részlet összegét növelheti vagy csökkentheti, valamint tényleges változás esetén a növekedésben realizálódó kockázatot a fogyasztó viseli. A jelzálogszerződés 3.1.g) pontja alapján az is látható volt, hogy a változás olyan mértékű is lehet, hogy a fedezetet ki kell egészíteni. Így a tájékoztatás nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthető volt. Miután az I. rendű alperes közölte, hogy a törlesztő részlet emelkedhet vagy csökkenhet, így a fogyasztók ennek a feltételnek a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt, akár jelentős gazdasági következményeit felismerhették. A felperesek által hivatkozott európai uniós bírósági ítélet a tagállami jogban megjelenő közösségi irányelv tartalmát részletezi, a határozat indokolása csak a rendelkező résszel összhangban értelmezhető, az alkalmazott fogalmak pedig nem tölthetők ki az értelmezést elvégző által választott fogalmakkal. Jelen esetben az ügylet jellege és a devizaalapú elszámolás alkalmazása határozza meg a tájékoztatási kötelezettség tartalmát és terjedelmét. Az I. rendű alperes nem volt köteles közölni, hogy az árfolyam szerinte mely okok miatt, mikor és miképpen változhat meg, hiszen a kockázat mibenlétének megértéséhez és következményeinek felméréséhez, valamint a szerződés megkötéséről hozott döntéshez elegendő volt annak ismerete is, hogy az ügylet jellege miatt az árfolyamok bizonytalan irányban és jelentős mértékben megváltozhatnak, és emiatt a fogyasztó fizetési kötelezettsége terheesebbé válhat.

Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérték akként, hogy a Fővárosi Ítéltábla a keresetnek adjon helyt.

Előadták, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a régi Ptk. 209. § (4) bekezdését, figyelmen kívül hagyta a 93/13/EGK irányelv rendelkezéseit, valamint az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatát. A C-147/17. számú ítélet szerint az eljáró nemzeti bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, hogy a perrel érintett szerződés az irányelv hatálya alá tartozik-e, és ha a törvényszék ezt megteszi, nem juthatott volna más következtetése, mint arra, hogy az irányelv hatálya a perbeli jogviszonyra fennáll. Az irányelv védelmi rendszere azon az elven alapul, hogy a fogyasztó információs hátrányban van a vele szerződő szolgáltatóval szemben. Hogyha ezen hátrány kiegyenlítése nem történik meg, akkor az adott szerződési feltétel nem lehet érthető és világos, és ezen követelményt nem elégíti ki az, ha az adott kikötés nyelvtanilag, alakilag érthető, az érthetőség követelményét kiterjesztő módon kell értelmezni (C-26/13. számú ítélet). Az Aziz-ügyben az Európai Unió Bírósága rámutatott arra, hogy a tisztességtelenség körében azt kell vizsgálni, hogy egyedi meg tárgyalás esetén az adott feltételt a fogyasztó elfogadta-e. A Van Hove-ügyben, továbbá a C-186/16. és a C-126/17. számú ügyben meghozott végzésben a Bíróság azt állapította meg, hogy az

érthetőség és a világosság követelménye akkor teljesül, ha a szerződés megkötése előtt a fogyasztó át tudja látni szerződésének működési mechanizmusát és annak gazdasági következményeit. A vizsgálat lényeges eleme, hogy a fogyasztóval szerződő fél a fogyasztó rendelkezésére bocsátott-e minden olyan releváns tény és információt, amely szükséges ahhoz, hogy ezek alapján fel lehessen mérni az érintett feltételek pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt következményeit. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a tartozás devizában történő nyilvántartásának, illetve annak a ténynek a közlése, hogy az átváltásból eredő esetleges árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli, nem elegendő. Azon releváns információkat kellett volna tehát az I. rendű alperesnek a szerződő partnereivel megosztania, amelyek alapján következtetés vonható le a pénzügyi kötelezettségük változására. Ezek a releváns információk azok a piaci mechanizmusok és törvényszerűségek, amelyek a bankközi deviza piacon valamely fizetőeszköz gyengülését vagy erősödését eredményezik egy másik fizetőeszközhöz képest. Ilyen releváns tényező az egyes fizetőeszközök iránti kereslet, az adott valuták vásárlóereje, az egyes nemzetgazdaságokban érvényesülő kamatlábak, az országok eltérő mérlegpozíciója, az ország besorolása, az egyes országok politikai, gazdasági stabilitása vagy instabilitása és az egyes országokban kialakított monetáris politika. Az árfolyamkockázat, illetve annak törlesztő részletekre gyakorolt hatása az ok és okozat összefüggését öleli fel, az ok maga az árfolyamkockázat, a törlesztő részletek változása pedig ennek egy esetlegesen fellépő okozata. Ugyanakkor a kockázatról adott tájékoztatás nem érthető és világos, miután az csupán az esetleges okozatra tér ki, a fogyasztó valódi, lényeges kockázatát azonban azok az okok jelenti, amelyek a bankközi devizapiacon a forint gyengülését vagy erősödését előidézik. Kiemelték továbbá, hogy a szerződés devizaátváltásból eredő kockázatra utal, a perbeli esetben viszont devizaátváltásra nem került sor, a felperesek a kölcsönt forintban kapták meg, és azt ugyanebben a pénznemben törlesztették. Az árfolyamkockázatról nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy az a devizaátváltásból eredő árfolyamvesztésre, vagy a devizapiacon bekövetkezett árfolyamgyengülésre utal-e, miután a devizaátváltás fogalma a vételi és eladási árfolyam közötti különbségre, nem pedig az árfolyamkockázatra vonatkozhat. Másrészről a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése alapján a hitelezőnek a fogyasztó felé fel kell tárnia a devizakockázatot, valamint annak a törlesztő részletre gyakorolt hatását, ezek pedig nem azonos fogalmak. A devizakockázat azzal a kockázattal azonos, amely a bankközi devizapiacon lép fel, és a forint mint lerovó pénznem árfolyamát érinti a svájci frank mint kirovó pénznem árfolyamához képest.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, miután az mind eljárásjogi, mind az anyagi jogi jogszabályoknak megfelel, és helyes jogi következtetést tartalmaz.

Az I. rendű alperes a felperesek részére a vonatkozó jogszabályoknak és az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelő tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról, ami a C-51/17. számú eseti döntésben foglaltaknak is megfelel. Az európai uniós joggyakorlatot a Kúria a 2/2014. polgári jogegységi határozata meghozatalakor is figyelembe vette. A szerződés kifogásolt rendelkezéseiben, továbbá a kockázatteltáró nyilatkozatban található tájékoztatásból az átlagos fogyasztó számára is érthetően kiderül, az árfolyamkockázat azt jelenti, hogy a forint és svájci frank árfolyamának változásából eredően a felperesek fizetési kötelezettsége megnövekedhet. A kockázatteltáró nyilatkozat tartalmazza az árfolyamkockázat ismertetését és azt is, hogy ha a forint árfolyama leértékelődik, az az adós által fizetendő törlesztő részlet összegét megnöveli. Így a fogyasztó képes értékelni a feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit, ami a havonta fizetendő törlesztő részletek összegének növekedésében jelenik meg.

A felperesek fellebbezése nem megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet jogi indokaival egyetért, azokat megismételni nem

szükséges, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel csak kiegészíti a következőkkel.

Nem helytálló a felperesek azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatát nem vette figyelembe. Az ítélet egyrészt reflektál a hivatkozott ítélet felperesi értelmezésének hiányosságaira, ezen felül a jogi indokolásból megállapítható, hogy miután a 93/13/EGK irányelv rendelkezései a magyar jogba átültetésre kerültek a jogharmonizáció folyamán, erre tekintettel a bíróság a belső jog irányelvvel azonos tartalmának értelmezésével hozta meg az ítéletét.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően rögzíti, hogy a Kúria a 2/2014. és a 6/2013. számú polgári jogegységi határozatokban az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatára is figyelemmel határozta meg, hogy milyen követelményeknek kell megfelelnie az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak ahhoz, hogy annak tisztességtelensége ne legyen megállapítható. Eszerint a pénzügyi intézmény tájékoztatásának ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre, azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére. Nem megfelelő a tájékoztatás akkor, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Az alperes által 10. sorszám alatt csatolt kockázatteljesítő nyilatkozat ezen követelményeknek egyértelműen megfelel. Abban szerepel, hogy a nem devizaszámláról történő teljesítés esetén felmerülő árfolyamkockázatot az ügyfél viseli, és a bank az általa az esedékesség napján hirdetményben közölt számlakonverziós eladási árfolyamon átszámított CHF összeget számol el az esedékessé vált kötelezettség teljesítésére. Ez azt jelenti, hogy mivel az adott deviza árfolyama időről időre változhat, nem lehet pontosan tudni előre, hogy az egyes devizában azonos összegű törlesztő részletek megfizetéséhez mennyi forint, vagy egyéb devizaösszeget kell majd az igénylőnek a bankszámlán biztosítania. Ebből adódóan a törlesztő részletek megfizetésével kapcsolatos, a deviza átváltásból eredő esetleges árfolyamkockázatot, ami a forintban vagy egyéb devizában számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt, teljes egészében az ügyfél viseli. Ezen tájékoztatásból kiderül az árfolyamváltozás lehetősége és az, hogy a törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke növekedhet, valamint hogy ezen növekedést teljes egészében az ügyfél viseli. Ez alapján a felperesek nem juthattak arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy korlátozott lenne.

Sem az elsőfokú bíróság, sem a Fővárosi Ítéltábla nem vonta kétségbe, hogy a jelen szerződés az irányelv hatálya alá tartozik, ebből pedig az következik, hogy annak magyar jogba átültetett rendelkezéseit valóban az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata figyelembe vételével kell értelmezni. Azonban az időközben született, felperesek által hivatkozott döntések sem tartalmazzak olyan elvárásokat a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban, mint ahogy azokat a felperesek értelmezik. Sem a C-96/14. (Van Hove), sem a C-186/16. vagy a C-126/17. számú döntés nem tartalmazza azt, hogy az I. rendű alperesnek az árfolyamváltozás lehetséges indokairól, az arra ható közgazdasági mechanizmusokról kell tájékoztatnia a fogyasztókat. A Van Hove-ítélet - egyébként nem kölcsön-, hanem biztosítási szerződés kapcsán - azt tartalmazza, hogy világosan és érthetően akkor fogalmaznak meg egy szerződést, hogyha átláthatóan feltüntetik azon mechanizmus konkrét működését is, amelyre az érintett feltétel utal, valamint az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket. A C-126/17. számú ügy nem a kölcsön törlesztő részletei, hanem a kölcsön devizában, illetve forintban kifejezett tőkeösszege kapcsán pedig azt állapította meg, hogy akkor minősül világosan és érthetően megfogalmazottnak az erre vonatkozó feltétel, ha a fogyasztó rendelkezésére bocsátandó, kirovó

pénznemként devizában kifejezett, a lerovó pénznemhez képest meghatározott összeg világosan feltüntetésre kerül. Amennyiben ezen összeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, akkor a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei, valamint az alkalmazott árfolyam átlátható kell hogy legyen, hogy a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse az e szerződésből eredően őt érő gazdasági következményeket. Ezen követelményeknek pedig az I. rendű alperes által csatolt kockázatfeltáró nyilatkozat eleget tesz. A fentiek alapján az I. rendű alperes ugyanis nem a szerződés mögött álló valamennyi közgazdasági törvényszerűség bemutatására köteles, hanem kifejezetten az adott feltétel által szabályozott mechanizmus működését és annak a fogyasztó gazdasági kötelezettségeire vonatkozó hatását kell bemutatnia (C-186/16. ítélet 45. pont). Azok a szerződéses feltételek, amelyeket a felperesek a keresetükben megjelöltek, a részben devizaalapú, részben devizaszerződés elszámolására vonatkozó rendelkezések. Ezen szabályok kapcsán akkor tesz eleget a pénzintézet az információs hátrányban lévő fogyasztó felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének, ha arról is informálja, hogy az ilyen konstrukciójú szerződések esetén a devizaátváltásnak vagy deviza elszámolásnak mint a szerződés mechanizmusának a hatása az, hogy ebből eredően árfolyamkockázat merül fel, amelyet teljes egészében a fogyasztó visel, és amely a forint-deviza árfolyam kedvezőtlen változása esetén a törlesztő részleteket megnövelheti. Ez utóbbiak már a fogyasztó gazdasági kötelezettségeinek változására vonatkozó információk. Nyilvánvaló, hogy a laikus fogyasztó az árfolyamváltozás lehetséges okainak és ezen okok árfolyamra gyakorolt hatásának közgazdasági ismertetése alapján pontosan az erre irányuló szakirányú ismeretek hiányában nem lenne képes felmérni azt, hogy mely esemény milyen hatással van az árfolyamra. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint egyébként a felperesek által hiányolt, részletes közgazdasági törvényszerűségekre vonatkozó tájékoztatás éppen a laikus fogyasztó által történő érthetőséget befolyásolná negatív irányba, illetve megtévesztő is lenne, lévén, hogy az árfolyamváltozásra nemcsak az ismert közgazdasági mechanizmusok, hanem bármilyen gazdaságon kívüli, politikai, társadalmi változás, vagy előre nem látható válság is kihathat, amelyekről nem lehetséges a fogyasztókat előzetesen tájékoztatni.

A felperesek hiányolták, hogy a tájékoztató nem mutatja be azt sem, hogy a külföldi kamatlábak változása miként hat ki a törlesztő részletek összegére. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ezt jelen esetben azért nem kellett közölni, mert az alperes devizaalapú elszámolásra vonatkozó szabályai és a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján azt lehetett megállapítani, hogy a kamatváltozás semmilyen közvetlen hatással nem bír a törlesztő részletekre, ezen körülmény is azon okok egyike, amelyek az árfolyamok elmozdulását okozhatják, és amelyekről a fentiek szerint nem kell külön tájékoztatni a fogyasztókat. A kamatváltozás más, esetleges egyoldalú ügyleti kamatemelést generáló hatása pedig jelen perben nem releváns, miután az ezzel kapcsolatos szerződéses rendelkezések nem képezik a per tárgyát.

A bíróság nem osztotta a felperesek azon álláspontját, hogy az okiratoknak külön figyelemfelhívást kellene tartalmazniuk arról, hogy fennáll a veszélye a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének, ezt sem jogszabály, sem az Európai Unió Bíróságának gyakorlata, sem jogegységi határozat nem írja elő. Elegendő annak a közlése, hogy bármilyen árfolyamváltozásból eredő kockázat korlátlanul a fogyasztót terheli, mivel ez alapján a fogyasztó maga is tud számolni azzal, hogy ezt váratlan esemény is okozhatja. Arról pedig végképp nem kell tájékoztatni a fogyasztót, hogy a teljesítésre esetlegesen nem lesznek képesek, lévén, hogy az adósok jövőbeli jövedelmi, vagyoni viszonyairól a velük szerződő hitelezőnek nem lehet ismerete.

A felperesek kifogásolták a „devizaátváltás” szó használatát, ugyanakkor azt nem jelölték meg, hogy pontosan mely mondat, mely nyelvtani szerkezet folytán merül fel az általuk a fellebbezésben

megfogalmazott értelmezési probléma. A bíróság a jelen per eldöntése szempontjából releváns kockázatfeltáró nyilatkozatot vizsgálta, és megállapította, hogy annak elolvasása alapján semmiféle kétség nem merül fel, teljesen egyértelmű, hogy az ott található tájékoztatás a svájci frank és forint, vagy esetleg más deviza árfolyamának egymáshoz képest történő változásából eredő kockázatokról szól.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján annak helyes indokai folytán helybenhagyta.

A felperesek végleges keresetük szerint azzal a tartalommal kérték a szerződés érvényessé nyilvánítását, hogy a felperesek és a II. rendű alperes tartozása 2.065.635 forint, és fellebbezésükben ezen keresetnek történő helyt adást kértek, így a fellebbezésében vitatott érték megegyezik a tartozásként megállapítani kért összeggel. A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az I. rendű alperesnek megfizetni 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjat. A le nem rótt 165.250 forint fellebbezési illeték a felperesek részére engedélyezett teljes személyes költségmentesség folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2019. január 15.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Gyuris Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: